

מרכז המידע למודיעיין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

17 ביוני, 2010

"מפלגת האושר" התורכית: מפלגה אסלאמית בעלת אופי אנטי-מערבי ואנטי-ישראלי, שפעיליה נטלו חלק במשט האחרון לצד ה-IHH. שניים מהם מצאו מותם בעת השתלטות צה"ל על הספינה "מרמרה"

מוזכ"ל "מפלגת האושר" נועמאן קולטורמוש (שני משמאל) עם ראש הארגון IHH בולנט ילדרים (משמאל)
(אתר "מפלגת האושר", 20 באפריל, 2010). ב-20 אפריל הכריזה "מפלגת האושר" על תמיכתה במשט
המתוכנן לרצועת עזה.

כללי

1. בקרב הפעילים התורכים-אסלאמיים שהצטרפו למשט הספינה Mavi Marmara לרצועת עזה, היו גם חברים ב"מפלגת האושר" התורכית (Saadet Partisi), שב-20 באפריל 2010 הכריזה על תמיכתה במשט.

2. מדובר במפלגה אסלאמית בעלת אידיאולוגיה וסדר יום אנטי-מערביים ואנטי-ישראליים תומכת בחמאס. **שניים מפעילי המפלגה אף נהרגו** בעת שנטלו חלק בלחימה נגד צה"ל לצד "הגרעין הקשה" של פעילי IHH, שעמד מאחורי תכנון וניהול העימות האלים

נספח

מפלגת "האושר" התורכית – פרופיל

שמות:

תורכית: Saadet Partisi

אנגלית: Felicity Party

ערבית: حزب السعادة

סמל:

אתר המפלגה: <http://www.saadet.org.tr/english/biography-of-kurtulmus/706>

הרקע להקמת המפלגה

1. כיום פועלות בתורכיה כמה מפלגות אסלאמיות, הגם שהן נמנעות מלהגדיר את עצמן ככאלה, בין השאר מחשש לנקיטת מהלכים משפטיים נגדן. המפלגות האסלאמיות הבולטות ביותר הינן **מפלגת השלטון – מפלגת הצדק והפיתוח (AKP)**, ו**מפלגת האושר (SP)**.

מייסד "מפלגת הצדק", מפלגת האם של "מפלגת האושר", פרופסור נגימטין ארבאקאן (ויקיפדיה)

2. שורשיהן של שתי המפלגות הללו נעוצים ב"מפלגת הצדק", מפלגתו האסלאמית-מסורתית של הפוליטיקאי בדימוס, האסלאמיסט, פרופסור נגימטין ארבאקאן, אבי "תנועת הראיה הלאומית" (Milli Gorus). לאחר הוצאתה של המפלגה אל מחוץ לחוק (בפעם הרביעית, יוני 2001), בתואנה שהפרה סעיפים חילוניים של החוקה, התפצלו הזרמים השונים בתוך המפלגה – השמרני והרפורמיסטי - והקימו את ה-SP וה-AKP (בהתאמה).

3. **מפלגת האושר** השמרנית, בראשות קוטאן, אשר ליווה את ארבאקאן מראשית דרכו, ביקשה למקד את עיקר פעילותה **בתחום יחסי הדת והמדינה ולפעול באמצעות חינוך, הסברה ומעורבות פוליטית לחיזוק כוחו של האסלאם הפוליטי** ולעיצוב מדיניות הפנים והחוץ ברוחו. זאת, תוך דבקות (אם כי לא פומבית) בערכים המסורתיים של המפלגה האסלאמית.

החלפת המנהיג

4. מאז אוקטובר 2008 עומד בראש המפלגה **פרופ' נועמן קורטולמוש (Numan Kurtulmus)**. יליד 1959, הנחשב ליורשו של ארבאקאן. הוא בעל תואר דוקטור מאוניברסיטת קורנל היוקרתית ובעל תואר ד"ר בכלכלה מאוניברסיטת איסטנבול. מנהיגה החדש, והצעיר יחסית, מדגיש בהתבטאויותיו את חשיבותם של "ערכים רוחניים בחברה" ועומד על האופי הבעייתי, לטענתו, של החילוניות בתורכיה.

מנהיג "מפלגת האושר" קורטולמוש (במרכז) לצד נשיא ה-IHH בולנט ילדרים (משמאל) (אתר ה-IHH)

כישלונות בבחירות והתחזקות המפלגה

5. בבחירות הכלליות ב-3 בנובמבר 2002 זכתה המפלגה ל-2.5 אחוזים בלבד מהקולות ולא עברה את אחוז החסימה (10%) לכניסה לפרלמנט. בבחירות המקומיות שנערכו ב-29 במרץ 2004, זכתה המפלגה רק ב-4.1 אחוזים מן הקולות אך הצליחה להביא לבחירתם של מספר ראשי ערים מטעמה (איש מהם לא חשוב במיוחד). גם בבחירות 2007 זכתה המפלגה בפחות משלושה אחוזים. חוסר ההצלחה בבחירות נבע מהצלחתה של מפלגת השלטון ה-AKP בראשות ארדואן המתחרה בה על אותו קהל הבוחרים.

6. למרות כישלונותיה בבחירות מפלגת האושר נחשבת למפלגה חשובה בשל **המנגנון הארגוני החזק שלה** הפועל מחוץ למרכזי הכוח הפוליטיים. **נראה כי המפלגה מתחזקת בהתמדה, ועל פי סקר שנערך בפברואר 2010 בבחירות הבאות היא תזכה לפחות ב-5.5% מקולות הבוחרים.**

אידיאולוגיה

7. מצעה של המפלגה מסתמך באופן מובהק על משנתו של ארבקאן, אשר נשענת על שיתוף פעולה הדוק ואחדות בין מדינות המוסלמיות ומלחמה בציונות. אידיאולוגיה זו נוסחה על ידו ב-1969 במניפסט שנקרא "הראייה הלאומית" (Milli Görüş). המניפסט מדבר רבות על חינוך דתי ועל מוסר אסלאמי אבל עוסק גם בתיעוש, פיתוח ועצמאות כלכלית. בתחום יחסי החוץ, הזהיר ארבקאן מפני התקרבות נוספת לאירופה בטענה שהשוק המשותף הוא "ציוני וקטולי" ומתכוון להביא לדה-אסלאמיזציה של תורכיה ולהיטמעותה במערב. תחת זאת, הוא קרא לשיתוף פעולה כלכלי הדוק יותר עם מדינות מוסלמיות ואף הקים את ארגון ה-G-8 (ארגון שכלל את שמונה המדינות המוסלמיות המפותחות).

8. למרות שמנהיגה הנוכחי של המפלגה מודה כי חלפו שנים רבות מאז פרסום "הראייה הלאומית", וחלק מן העמדות שבה (בעיקר בתחום הכלכלי) דורשות עדכון, הרי שהמפלגה עודנה רואה במניפסט זה מסמך מכונן שלאורו נגזרות גם עמדותיה העכשוויות: המפלגה מגנה את מה שהיא רואה כהתבטלות של הממשלה בפני האיחוד האירופי ורצונה להצטרף אליו בכל מחיר; היא קוראת להפיכתה של תורכיה לחברה קבועה במועבי"ט; מגנה את הקשרים הצבאיים עם ישראל וארה"ב; וטוענת שעל תורכיה לאמץ מדיניות חוץ ומדיניות צבאית המתעמתת עם מה שנתפס על ידה כאיומים הגדלים מצד המערב על כל המדינות המוסלמיות. הקריאה למדיניות זו היא השינוי המרכזי ממשנתו של ארבקאן.

9. בוועידה שנערכה ימים ספורים לאחר המשט הציגה "מפלגת האושר" את חזונה הכלכלי, החברתי והלאומי-דתי לקראת העשור השלישי של המאה ה-21. קורטולמוש מעניק לתורכיה תפקיד של מנהיגת העולם השלישי. לחזונו, המערב יפסיק להיות אטרקטיבי, ותורכיה היא זאת שתגן על "האחים המוסלמים" ברחבי העולם, הסובלים מעוני ואפליה, כיבוש וניצול.

היחס לישראל והתמיכה בחמאס ובחזבאללה

10. נראה כי המפלגה תומכת גם ב"התנגדות" פעילה ("מקאומה") לישראל. כך, ב-18 בספטמבר 2006 אמר אחד מראשי המפלגה, רג'אוי קוטאן (Recai Kutann), בכינוס בקוניה, על רקע מלחמת לבנון השנייה, כי חזבאללה וחמאס הם גיבורים המגנים על ארצם. הוא הוסיף כי האו"ם מנהל אג'נדה מטעה, כשכוונתו האמיתית היא לפרוק את חזבאללה מנשקו. באותה תקופה ארגנה "מפלגת האושר" כינוסי תמיכה בחמאס ובחזבאללה תחת הכותרת "תקולל ישראל" או "לעזאזל עם ישראל" (Israil Kahl Ulsun), סיסמא החוזרת מאז 2006 בהפגנות נגד ישראל בתורכיה) (Almoltaka.ps).

כינוס בתורכיה של חברי IHH ותנועת "ויוה פלסטינה" של ג'ורג' גאלווי הבריטי. במושב השלישי מימין יושב מנהיג "מפלגת האושר" קולטרמוש ואילו הראשון מימין הינו נשיא IHH בולנט ילדרים. תמונות עראפאת ואבו-מאזן נראות ברקע (hurryupharry.org, 5 בינואר 2010)

11. חברי מפלגת האושר מזדהים עם ה-IHH ורבים מפעילי ה-IHH נמנים על חבריה ותומכיה של "מפלגת האושר". **ב-20 באפריל 2010 כינס מנהיג הארגון פרופ' נועמן קורטולמוש** (Numan Kurtulmus) מסיבת עיתונאים. במהלכה הוא הביע תמיכתו ב-IHH ובמשט **וכינה אותו "צעד אמיץ והיסטורי"**. כמו כן הוא גינה את מעצרו של פעיל IHH בגדה (עיזת שאהין) ואיים במשבר דיפלומטי בינלאומי אם ישראל לא תשחרר אותו. הוא גם הצהיר כי ישראל הינה "הישות היחידה" שאין לה גבולות פורמאליים עם אף אחת משכנותיה מאחר והיא עדיין מתרחבת ופולשת בהדרגה לשטחים הפלסטינים. עוד הוסיף כי ישראל שואפת לקיים מצור מדכא על עזה מבלי להתחשב בגינויים הבינלאומיים. הוא הזהיר את ישראל מכל ניסיון לתקוף את הספינות הצפויות לצאת במשט וקרא לממשל תורכיה להתעמת עם "מדיניות ההתפשטות" של ישראלים בכנסים בינלאומיים.

12. **מפלגת האושר תומכת בחמאס ומקיימת קשרים עימו**. בינואר 2010 נפגש ראש ממשל חמאס בעזה אסמאעיל הניה עם נציג "מפלגת האושר" טמל קאראמאלא'אוגלו. בפגישה הביע אסמאעיל הניה את תודותיו למנהיג מפלגת האושר פרופ' נועמן קורטולמוש "על תמיכתו ותמיכת העם התורכי בפלסטיין" (אתר מפלגת האושר, 11 בינואר 2010).

שיטת פעולה

13. כמפלגה אסלאמית קלאסית, פועלת מפלגת האושר הן כמפלגה פוליטית והן **כארגון סוציאלי רב מימדים**. מאז כינונה פרסה המפלגה רשת נרחבת של אגודות צדקה אסלאמיות וסניפים ארגוניים-פוליטיים. למפלגה סניפים כמעט בכל מחוז, עיר וכפר והיא מפגינה נוכחות בולטת. **המנגנון הסוציאלי המפותח שלה מאפשר לה לגייס תומכים רבים למפלגה** בעיקר מן הרבדים העממיים. **בזכות זאת, ביכולתה להוציא לרחוב אלפי תומכים להפגנות ותהלוכות מחאה**. סניפיה בדרום-מזרח תורכיה, הנמצאים הרחק מעיני השלטון, מתפתחים ופורחים.

דוגמאות מייצגות לפעילות המפלגה והתבטאויות אנטי-מערביות ואנטי-ישראליות של ראשיה

- ✓ **2004:** הפגנה נגד המתקפה האמריקנית על על פלוג'ה.
- ✓ **2005:** הפגנות כנגד הפגיעה באסלאם בשל פרשת הקריקטורות של הנביא מוחמד.
- ✓ **2006:** הפגנת ענק באסטנבול במחאה על ביקורו הצפוי של האפיפיור בתורכיה. המפלגה טענה כי האפיפיור לא התנצל באופן מספק בפני המוסלמים על הפגיעות בנביא והאסלאם.
- ✓ **2007:** הודעה המביעה "שאט נפש" מביקורו של אולמרט בתורכיה שנערך על רקע מתיחות בהר הבית, בציינה כי הוא "אישיות בלתי רצויה". המפלגה טענה כי ישראל היא מדינה תוקפנית שמנהלת "טרור מדינתי" ומערערת את השלום באיזור. הביעה חשש כי הביקור נועד לחדש את שיתוף פעולה הצבאי ולהחיות את הרעיון של מכירת מים לישראל.
- ✓ **2008-2009:** ארגון הפגנות נגד מבצע "עופרת יצוקה".
- ✓ **2010:** חשיפת דו"ח של הקונסוליה האמריקנית באיסטנבול שמאשר כי המיעוטים הדתיים מקבלים קורסים להגנה בתוך הקונסוליה. החשיפה עוררה סערה ומנהיג המפלגה, קורטולמוש, טען כי המדובר בהתערבות אמריקנית ברורה בענייניה הפנימיים של תורכיה.